

INGLIZ TILI DARSLARINI TASHKIL ETISHDAGI QIYINCHILIKLAR VA CHEKLOVLAR

Alieva Dilafruz Muxtarovna

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

Annotatsiya:

Ingliz tilini o'rganish bugungi globallashtirilgan dunyoda asosiy mahoratdir. Biroq, ingliz tili darslarining samaradorligiga ularni tashkil etishdagi turli qiyinchiliklar va kamchiliklar to'sqinlik qilishi mumkin. Ushbu maqolada ingliz tili darslarini rejalashtirish va amalga oshirishda duch keladigan asosiy muammolar va cheklovlar tanqidiy ko'rib chiqiladi, tushunchalar va takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar beriladi.

Kirish:

Ingliz tili ta'limi muloqotni osonlashtirish, madaniy almashinuvni rivojlantirish va martaba imkoniyatlarini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Keng tarqalgan ahamiyatiga qaramay, ingliz tili darslari ko'pincha o'quv jarayoniga to'sqinlik qiladigan bir nechta to'siqlarga duch keladi. Ushbu maqola ingliz tili darslarini tashkil etishda duch keladigan asosiy qiyinchiliklar va cheklovlarni yoritishga qaratilgan va ushbu muammolarni samarali hal qilish uchun strategiyalarni taklif qiladi.

Noto'g'ri manbalar:

Ingliz tili darslarini tashkil etishdagi asosiy muammolardan biri bu etarli resurslar, jumladan, darsliklar, audio-vizual materiallar va texnologiyalarning etishmasligi. Resurslarning etarli emasligi darslarni qiziqarli va samarali o'tkazishga to'sqinlik qilishi, o'quvchilarning turli xil o'quv materiallari bilan tanishishini cheklashi va ularning tilni o'zlashtirishiga to'sqinlik qilishi mumkin.

Cheklangan o'qituvchilar malakasini oshirish:

Ingliz tilini samarali o'rgatish yaxshi o'qitilgan va malakali o'qituvchilarni talab qiladi. Biroq, ko'pgina o'qituvchilar til pedagogikasi va o'qitish metodikasi bo'yicha zarur tayyorgarlikka ega emaslar. Bu darsni samarasiz rejalashtirish, sinfni noto'g'ri boshqarish va turli xil ta'lim ehtiyojlari bo'lgan talabalar uchun cheklangan yordamga olib kelishi mumkin.

Ingliz tilini o'qitish bo'yicha cheklangan o'qituvchilar malakasini oshirish o'qituvchilarga ham, talabalarga ham turli xil salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Tegishli tayyorgarliksiz o'qituvchilar o'quvchilarning turli ehtiyojlarini qondiradigan qiziqarli va samarali dars rejalarini yaratishda qiynalishi mumkin. Bu talabalarda motivatsiyaning etishmasligiga olib kelishi mumkin, bu esa qiziqishsizlik va yomon o'quv natijalariga olib keladi. Bundan tashqari, etarli darajada tayyorgarlik ko'rmaganligi o'qituvchilarning o'z sinflarini samarali boshqarish qobiliyatiga to'sqinlik qilishi mumkin, natijada buzilishlar va tartibsiz o'quv muhiti paydo bo'ladi. Bu

o'quvchilarning diqqatini jamlash va samarali o'rganish qobiliyatiga yanada to'sqinlik qilishi mumkin. Bundan tashqari, til pedagogikasi va o'qitish metodologiyasi bo'yicha tegishli tayyorgarliksiz o'qituvchilar turli xil ta'lim ehtiyojlari bo'lgan talabalarga, masalan, o'rganishda nuqsonlari bo'lgan yoki ingliz tilini o'rganuvchilarga zarur yordamni taqdim etishda qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin. Ushbu qo'llab-quvvatlashning etishmasligi talabalarning umidsizlikka tushishiga, e'tibordan chetda qolishiga va o'zlarining ilmiy yutuqlaridan ortda qolishiga olib kelishi mumkin. O'qituvchilarni tayyorlash bo'yicha kompleks dasturlarga sarmoya kiritish o'qituvchilarni barcha o'quvchilar uchun inklyuziv va samarali ta'lim muhitini yaratish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va strategiyalar bilan jihozlash orqali ushbu muammolarni hal qilishga yordam beradi. Doimiy kasbiy rivojlanish imkoniyatlari, shuningdek, o'qituvchilarga o'zlarining o'qitish amaliyotlarini doimiy ravishda takomillashtirish va o'quvchilarining o'zgaruvchan ehtiyojlariga moslashishda yordam berishi mumkin.

Katta sinf o'lchamlari:

Sinf xonalarining haddan tashqari ko'pligi ko'plab ta'lim muassasalarida, xususan, davlat maktablari va til institutlarida keng tarqalgan muammo hisoblanadi. Sinflarning kattaligi o'qituvchilar uchun o'quvchilarga individual e'tibor berish, ularning yutuqlarini to'g'ri baholash va interaktiv ta'lim imkoniyatlarini yaratishni qiyinlashtiradi. Bu esa o'quvchilarning til rivojlanishiga va o'rganishga bo'lgan motivatsiyasiga to'sqinlik qilishi mumkin.

Muloqot ko'nikmalariga e'tibor yetarli emas:

Ingliz tili darslarida ko'pincha o'quvchilarning muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish hisobiga grammatika va lug'atni o'rgatishga ustuvor ahamiyat beriladi. Natijada, ko'plab o'quvchilar hayotiy suhbatlarga kirishish, o'z fikrlarini ravon ifodalash va og'zaki ingliz tilini samarali tushunish uchun kurashadilar. Muloqot ko'nikmalariga e'tiborning etishmasligi talabalarning amaliy vaziyatlarda ingliz tilidan mohirona foydalanishiga to'sqinlik qilishi mumkin.

Cheklangan madaniy kontekst:

Tilni samarali o'rganish nafaqat lingvistik tuzilmalarni o'zlashtirishni, balki tilda ishlatiladigan madaniy nuanslar va kontekstlarni tushunishni ham o'z ichiga oladi. Biroq, ingliz tili darslarida ko'pincha adabiyot, filmlar va urf-odatlar kabi etarli darajada madaniy mazmun yo'q, bu o'quvchilarning madaniy ongiga va turli sharoitlarda samarali muloqot qilish qobiliyatiga to'sqinlik qilishi mumkin.

Til o'rganishga madaniy kontekstni kiritishning ahamiyatini oshirib bo'lmaydi. Til qo'llaniladigan madaniy nuanslar va ijtimoiy kontekstlarni chuqur tushunmasdan, talabalar real vaziyatlarda samarali va to'g'ri muloqot qilishda qiyinchiliklarga duch kelishlari mumkin. Adabiyot, filmlar va urf-odatlar kabi yetarli madaniy mazmunga ega bo'lmagan ingliz tili darslari tilga cheklangan va potentsial egri qarashni ta'minlash xavfi ostida. Bu esa

o'quvchilarning tilning boyligi va rang-barangligini, uning nozik tomonlarini to'liq anglab yetishiga to'sqinlik qilishi mumkin.

Ingliz tili darslarida madaniy kontekstning etishmasligi o'quvchilarga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan ba'zi usullar:

1. Madaniy xabardorlikning cheklanganligi: Turli xil madaniy materiallarga ta'sir qilmasdan, talabalar til ishlatiladigan madaniy kontekstlar haqida tor tushunchaga ega bo'lishi mumkin. Bu tushunmovchiliklarga, noto'g'ri talqinlarga va samarasiz muloqotga olib kelishi mumkin.
2. Haqiqiy dunyo muloqotidagi qiyinchilik: Til madaniyat bilan chuqur chambarchas bog'langan va samarali muloqot uchun madaniy me'yorlar, urf-odatlar va qadriyatlarni tushunish juda muhimdir. Madaniy tarkibga ta'sir qilmasdan, talabalar madaniy bilimlar muhim bo'lgan ijtimoiy o'zaro ta'sirlar va kontekstlarda harakat qilishda qiynalishi mumkin.
3. Ishtirok va dolzarblikning etishmasligi: Adabiyot, filmlar va urf-odatlar kabi madaniy tarkib talabalar uchun til o'rganishni yanada qiziqarli, dolzarb va mazmunli qilishi mumkin. Ushbu jihat bo'lmasa, sinflar zerikarli bo'lib qolishi va haqiqiy dunyo ilovalaridan uzilishi mumkin.
4. Xilma-xillik uchun cheklangan minnatdorchilik: Turli xil madaniy mazmunga ta'sir qilish empatiyani, tushunishni va hayotning turli nuqtai nazarlari va usullarini qadrlashni rivojlantirishi mumkin. Bunday ta'sirsiz talabalar dunyoga nisbatan tor nuqtai nazarni rivojlantirishlari va turli kelib chiqishi bo'lgan shaxslar bilan samarali muloqot qilish uchun kurashishlari mumkin.

Ushbu muammoni hal qilish uchun ingliz tili o'qituvchilari o'zlarining o'quv dasturlariga madaniy mazmunni kiritishga ustuvor ahamiyat berishlari kerak. Buni adabiyot, filmlar, musiqa, san'at va ingliz tilida so'zlashuvchi mamlakatlarning urf-odatlari va an'analari haqidagi munozaralarni o'z ichiga olish orqali amalga oshirish mumkin. Talabalarga haqiqiy madaniy materiallar bilan shug'ullanish imkoniyatini berish ularning til o'rganish tajribasini boyitishi va til va uning madaniy kontekstlarini chuqurroq tushunishga yordam beradi.

Xulosa:

Ingliz tili darslarini samarali tashkil etish uchun yetarli resurslar va o'qituvchilar tayyorgarligidan tortib, katta sinflar soni va muloqot ko'nikmalariga e'tiborni cheklashgacha bo'lgan bir qator muammolar va cheklovlarni hal qilishni talab qiladi. Ushbu muammolarni tan olish va maqsadli strategiyalarni amalga oshirish orqali o'qituvchilar ingliz tilini o'qitish sifatini oshirishi, talabalarning faolligi va malakasini oshirishi va o'quvchilarga ingliz tilida ishonchli muloqot qilish imkoniyatini berishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Schilling, Dianne. "10 steps to effective listening." Forbes, [https://www. forbes. com/sites/womensmedia/2012/11/09/10-steps-to-effective-listening](https://www.forbes.com/sites/womensmedia/2012/11/09/10-steps-to-effective-listening) (2012).
2. Muhtarovna, Aliyeva Dilafruz. "MODERN PEDAGOGICAL INNOVATIONS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES FOR DEFECTOLOGISTS." Euro-Asia Conferences. Vol. 3. No. 1. 2021
3. Алиева, Дилафруз, and Шавкат Ирматов. "ЗАМОНАВИЙ ЁНДАШУВЛАР АСОСИДА ИНГЛИЗ ТИЛИНИ ЎҚИТИШ МЕХАНИЗМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШНИНГ ТАРКИБИЙ КОМПОНЕТЛАРИ ВА ПЕДАГОГИКА ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА УЛАРНИНГ ЎЗИ ХОСЛИГИ." Eurasian Journal of Academic Research 2.6 (2022): 1126-1129.